

РОЗДІЛ 8. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ
МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЩОДО ОПЕРАТИВНОГО
ОБЛІКУ НЕЗАВЕРШЕНОГО ВИРОБНИЦТВАAPPROACHES TO THE FORMATION OF ACCOUNTING POLICY
OF MACHINE-BUILDING ENTERPRISES IN THE PART
OF OPERATIONAL ACCOUNTING OF THE WORK IN PROGRESS

УДК 657.47:658.5

DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.45-31>**Смірнова І.В.**к.е.н., доцент, доцент кафедри
бухгалтерського обліку
Центральноукраїнський національний
технічний університет**Смірнова Н.В.**к.е.н., доцент, доцент кафедри
бухгалтерського обліку
Центральноукраїнський національний
технічний університет**Smirnova Iryna**Central Ukrainian National
Technical University**Smirnova Nadiya**Central Ukrainian National
Technical University

Стаття присвячена проблемам формування облікової політики промислових підприємств, зокрема машинобудівних, щодо такого специфічного об'єкта обліку витрат, як незавершене виробництво. У статті наведено структуру залишків незавершеного виробництва машинобудівних підприємств. Доведено, що на відсутність методичного забезпечення обґрунтування облікової політики незавершеного виробництва впливає неоднозначність тлумачення незавершеного виробництва як економічної категорії, що пов'язане з тим, що інформація про його стан є необхідною для різних ланок управління підприємством. З'ясовано, що формування облікової політики має враховувати такі складові, як оперативний облік залишків, їх оцінювання та інвентаризація. Охарактеризовано чинники, які впливають на формування облікової політики щодо оперативного обліку незавершеного виробництва. Запропоновано складові наказу про облікову політику.

Ключові слова: незавершене виробництво, машинобудівні підприємства, облікова політика, оперативний облік, оцінка, інвентаризація.

Стаття посвящена проблемам формирования учетной политики промышленных

предприятий, в частности машиностроительных, касательно такого специфического объекта учета затрат, как незавершенное производство. В статье приведена структура остатков незавершенного производства машиностроительных предприятий. Доказано, что на отсутствие методического обеспечения обоснования учетной политики незавершенного производства влияет неоднозначность толкования незавершенного производства как экономической категории, что связано с тем, что информация о его состоянии является необходимой для различных звеньев управления предприятием. Установлено, что формирование учетной политики должно учитывать такие составляющие, как оперативный учет остатков, их оценивание и инвентаризация. Охарактеризованы факторы, которые влияют на формирование учетной политики касательно оперативного учета незавершенного производства. Предложены составляющие приказа об учетной политике.

Ключевые слова: незавершенное производство, машиностроительные предприятия, учетная политика, оперативный учет, оценка, инвентаризация.

Work in progress is part of the stock of a large number of industrial enterprises whose manufacturing process requires a certain amount of time between the beginning of production and its completion. The issues of accounting of work in progress are especially important in the formulation of accounting policies of machine-building enterprises, since it is precisely in such enterprises that the process of forming work in progress balances is the most difficult. The purpose of writing the article is to develop a recommendation for the formation of accounting policies of machine-building enterprises in the part of the operational accounting of work in progress. The article presents the structure of work in progress of machine-building enterprises. It is proved that the lack of methodological support for the accounting policy of work in progress is influenced by the ambiguity of the interpretation of work in progress as an economic category, due to the fact that information about its status is necessary for different levels of enterprise management. It has been found that accounting policies should take into account such components as the operational accounting, their valuation and inventory. It is substantiated that the following factors should be taken into account when forming accounting policy of machine-building enterprises in terms of operational accounting of unauthorized production: type of production, structure of enterprise management, organization of warehouse facilities, availability and specialization of procurement workshops, method of control over material consumption, features of documenting production accounting, system of registration process of acceptance-transfer of details, system of inter-workshop transfer of details, type of accounting of details in production, nomenclature and the products being manufactured, the features of the technological process and the nature of production. The generalization of the influence of the above factors made it possible to distinguish sections of the order on accounting policies of machine-building enterprises in the part of work in progress.

Key words: work in progress, machine-building enterprises, accounting policy, operational accounting, assessment, inventory.

Постановка проблеми. Незавершене виробництво (НЗВ) є складовою запасів значної кількості промислових підприємств, виробничий процес яких потребує певного проміжку часу між початком виробництва продукції та його завершенням. Порядок оперативного обліку та оцінювання залишків незавершеного виробництва суттєво впливає на методику визначення фактичної собівартості готової продукції, відповідно, достовірне відображення інформації про

запаси підприємства, виготовлені власними силами підприємства, у фінансовій звітності. Особливо важливими питанням обліку та оцінювання НЗВ стають під час формування облікової політики машинобудівних підприємств, оскільки саме на таких підприємствах формування залишків НЗВ, відповідно, його оцінювання є найскладнішими.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням певних аспектів обліку НЗВ

присвячено праці достатньої кількості авторів, таких як Л.П. Гордієнко [3], В.І. Кондрич [4], Д.І. Кушніренко [5], В.М. Озеран [7], І.В. Супрунова [9]. Так, у статті Л.П. Гордієнко з'ясовано особливості застосування традиційних методів обліку та калькулювання витрат НЗВ в Україні. В.І. Кондрич досліджує систему регулювання бухгалтерського обліку НЗВ. Д.І. Кушніренко розглядає сутність НЗВ як облікової категорії. В.М. Озеран та М.О. Паламар розглядають загальні питання оцінювання та обліку НЗВ. І.В. Супрунова та Ю.І. Боярський досліджують оцінювання та облікове відображення НЗВ. Окремі публікації присвячені з'ясуванню галузевих особливостей обліку та оцінювання залишків НЗВ. Так, І.М. Вигівська [1] досліджує незавершене виробництво пивоварних підприємств, Ю.М. Тимошенко [10] – малих підприємств обробної промисловості, В.А. Гавриленко та Є.Г. Черникова [2] – коксохімічних підприємств, М.В. Лінник [6] – підприємств швейної промисловості. Необхідно відзначити працю Т.М. Сторожук та Д.І. Кушніренко [5], яка присвячена загальним питанням облікової політики підприємств щодо НЗВ.

Однак, незважаючи на численні напрацювання фахівців, поза межами їх досліджень все ще залишаються питання особливостей формування облікової політики незавершеного виробництва машинобудівних підприємств.

Постановка завдання. Мета статті полягає в розробленні рекомендацій щодо формування облікової політики машинобудівних підприємств щодо оперативного обліку незавершеного виробництва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Специфіка виробничого процесу на підприємствах галузі машинобудування передбачає формування значних обсягів НЗВ, оскільки існує розрив у часі між моментом початку виробництва готової продукції та її завершенням. У цій сфері НЗВ представлено всією продукцією, оброблення якої не завершена й яка перебуває на різних стадіях виробничого процесу. Структурно залишки НЗВ включають:

- продукцію цехів, оброблення якої в конкретному цеху ще не завершена та яка перебуває на робочих місцях або в цеховій коморі;
- продукцію цехів, що завершена обробленням в одному цеху, але належить подальшому обробленню чи складанню в іншому цеху (напівфабрикати), яка перебуває в цехових коморах і на проміжних складах підприємства;
- продукцію, яка хоча вже виготовлена, але не пройшла випробувань або повністю не укомплектована.

Як уже зазначалось, сьогодні майже відсутнє методичне забезпечення обґрунтування облікової політики НЗВ. Перш за все на таку ситуацію впливає неоднозначність тлумачення НЗВ як економічної категорії. Пов'язано це, на нашу думку, з тим,

що інформація про стан НЗВ є необхідною для різних ланок управління підприємством. Наявні трактування терміна НЗВ характеризують лише одну його конкретну функцію, а для формування облікової політики цього об'єкта всі вони мають бути розглянуті комплексно. Дослідження фахової літератури дало змогу виявити щонайменше три аспекти формування значення цієї категорії.

По-перше, з економічної точки зору НЗВ є заділлом, що забезпечує безперебійний та рівномірний випуск продукції. Необхідність такого заділу пов'язана з тим, що для виготовлення готової продукції необхідний певний час. Крім того, на практиці виникає розбіжність між виробничими циклами цехів підприємства, які проходить продукція згідно з технологічним процесом. На підприємствах машинобудування щодня в процесі оброблення має перебувати значна кількість різних деталей, під час складання яких на останній стадії виробництва формується готова продукція. В умовах складних виробництв, де продукція під час оброблення проходить декілька підрозділів, відсутність запасу деталей чи напівфабрикатів унеможлиблює рівномірний випуск продукції.

По-друге, в системі бухгалтерського обліку НЗВ – це витрати на неповністю оброблені в цьому структурному підрозділі продукти, вузли та деталі, незавершені роботи, які є сальдом по рахунку «Виробництво».

По-третє, з точки зору контролю НЗВ розглядають як частину нормованих обігових коштів підприємства. У зв'язку з цим необхідним є визначення нормативу залишків НЗВ. Задля цього в додатках до Наказу з облікової політики необхідно передбачати процедуру формування нормативу НЗВ.

Безпосередній вплив на формування облікової політики НЗВ чинить традиційний поділ як в теорії, так і на практиці обліку залишків НЗВ на оперативний та бухгалтерський.

Так, у системі оперативного обліку формується інформації про розмір залишків НЗВ у кількісному вимірі. Задля цього потрібно системно формувати інформацію про стан та рух НЗВ. Задля цього на підприємствах, зокрема машинобудівних, складають графіки документообігу, формування яких передбачає відбір документів, визначення осіб, що відповідають за їх складання, та термінів представлення документів.

На формування облікової політики щодо оперативного обліку НЗВ впливає тип виробництва. Так, в умовах гетерогенного виробництва готовий виріб збирається з раніше виготовлених частин та деталей. Таке виробництво може бути:

- масовим, коли всі складові частини продукту виготовляються одночасно й мають різний ступінь готовності, що зумовлює той факт, що в будь-який момент часу таких частин у виробництві більше, ніж необхідно для створення кінцевого продукту,

отже, виникають витрати, які ще не можуть бути віднесені до готової продукції, а є НЗВ;

– індивідуальним, за умов якого НЗВ виникає протягом усього часу створення індивідуального продукту.

В умовах органічного типу виробництва продукт послідовно проходить низку процесів, пов'язаних між собою фаз розвитку: від початку виробничого процесу до отримання готового продукту. Таке виробництво, як правило, є масовим. Оскільки воно пов'язане з послідовним накопиченням витрат від початку виробництва до отримання готового продукту, то в цьому виробництві частина постійно перебуває у НЗВ.

Оперативний облік залишків НЗВ ведеться в цехах у натуральному виразі на підставі первинних документів з обліку виробітку та внутрішнього переміщення напівфабрикатів. Організація та методика цього виду обліку залежить від багатьох факторів.

Так, на організацію оперативного обліку НЗВ впливає структура управління виробництвом. За цією ознакою виокремлюють підприємства з цеховою та безцеховою структурою управління. Для перших підприємств характерні внутрішньо-цехова й міжцехова системи обліку руху. На підприємствах другої групи оперативний облік руху НЗВ організовується лише як облік руху між окремими операціями технологічного процесу.

Також на організацію оперативного обліку НЗВ впливає організація складського господарства. Так, частина машинобудівних підприємств характеризується наявністю лише складів сировини й матеріалів та складу готової продукції, тоді як інші забезпечені також складами кожного структурного підрозділу. Така організація складського господарства зумовлює формування більш достовірних облікових даних про залишки НЗВ та рівень їх оброблення.

Організаційні аспекти оперативного обліку НЗВ у виробничих підрозділах машинобудівних підприємств зумовлені методами документування щодо використання матеріалів у цих підрозділах.

Оскільки згідно з чинним законодавством та особливостями виробничого процесу промислових підприємств сировина й матеріали вважаються НЗВ з моменту, коли вони пройшли першу операцію оброблення за технологічним маршрутом, то оперативний облік руху НЗВ розпочинається саме з першої операції оброблення сировини та матеріалів. Залежно від специфіки виробничого процесу підприємств машинобудування процес виготовлення продукції розпочинається або у заготівельних цехах, або у ливарних цехах. Задля формування достовірної інформації про обсяги НЗВ у заготівельних цехах машинобудівних підприємств, на нашу думку, доцільно застосовувати метод партійного розкрою та метод сигнального документування.

У ливарних цехах підприємств машинобудівної галузі деталі починають обліковуватись у вибив-

ному відділенні. Кількість вибитих з форм деталей зіставляється з кількістю заформованих деталей, результат відображається в рапорті виходу деталей окремо по придатних та відбракованих деталях. Для перевірки підрахунку отриманих деталей їх вага зіставляється з вагою рідкого металу. По кожній окремій виплавці та загалом за місяць по видах лиття складається журнал лиття, в якому зазначаються шихтовий матеріал, відходи, вихід придатного лиття й браку. Кількість відлитих деталей визначається по рапортах дільниць.

Контроль за рухом деталей та вузлів в межах основних цехів на машинобудівних підприємствах здійснюється на підставі документів з обліку виробітку, які включають наряд, картку розкрою, маршрутний лист. При цьому найбільше поширення у заготівельних та механічних цехах серійного та індивідуального виробництва отримала маршрутна система, яка дає змогу здійснювати облік і контроль за рухом деталей у виробництві, правильністю застосування розцінок, оцінюванням НЗВ, повнотою оформлення відбракованих деталей.

Підприємства, які використовують елементи маршрутної системи, поділяються на дві групи. У першій групі маршрутний лист застосовують як єдиний комбінований первинний документ, що заміщує низку документів і забезпечує облік виробітку, визначення розміру оплати праці й контроль за рухом НЗВ в процесі виробництва, цехах відповідно до відомостей відділу головного технолога.

До другої групи належать підприємства, де маршрутний лист використовується як первинний оперативний документ з міжопераційного обліку руху НЗВ. В цьому разі за допомогою маршрутної системи здійснюється лише контроль за рухом НЗВ, а облік виробітку й визначення розміру оплати праці здійснюються в окремому первинному документі, а саме змінному рапорті.

Використання маршрутної системи дає змогу спростити документообіг, узгодити дані про кількість виконаних деталі-операцій та залишки НЗВ.

Отже, задля формування інформації про обсяги НЗВ та його місце перебування на окремих операціях оброблення в межах кожного окремого цеха має здійснюватися документальне оформлення внутрішньо цехового руху НЗВ.

Однак на машинобудівних підприємствах з цеховою структурою управління технологічний процес, як правило, передбачає оброблення продукції в декількох цехах підприємства, тому НЗВ наприкінці місяця може перебувати в процесі транспортування чи оброблятися за міжцеховою кооперацією в іншому структурному підрозділі. Отже, задля достовірного визначення обсягу НЗВ кожного структурного підрозділу та всього підприємства необхідно додатково документально оформлювати міжцеховий рух НЗВ.

У системі міжцехового обліку НЗВ машинобудівних підприємств здійснюються спостереження, документальне оформлення та облік руху деталей, вузлів та напівфабрикатів власного виробництва між цехами підприємства, а також між цехами та складами підприємств чи виробничо-диспетчерських відділів.

Організація обліку міжцехового руху НЗВ перш за все визначається системою первинного оформлення процесу приймання-передачі деталей, що застосовується на підприємстві. На машинобудівних підприємствах застосовуються документальна й бездокументна системи обліку.

Під час використання першої системи НЗВ, що пройшло оброблення в заготівельних, пресових та ливарних цехах підприємств машинобудування, передається в обробні й складальні цехи за накладними, супроводжувальними ярликами, специфікаціями, картками складського обліку. В умовах масового виробництва міжцехова передача оформлюється накопичувальними відомостями, які виписуються цехами-постачальниками.

Окремі підприємства задля спрощення міжцехового обліку руху деталей для оформлення багаторазового передавання замість разових накладних використовують карти подачі заготовок, деталей, вузлів (план-карти).

Бездокументна форма передачі НЗВ на практиці може використовуватись у двох варіантах. Під час використання першого до розрахунку списання НЗВ з цеху включається лише кількість деталей на випуск продукції всього підприємства, а під час використання другого – на випуск продукції кожного цеху. За умов використання цього варіанта первинна документація протягом місяця не оформлюється. Кількість деталей, що надійшли до складального цеху, визначаються за випуском готової продукції, кількістю деталей кожного найменування, що входить до виробу згідно з комплектувальними відомостями або складальними специфікаціями, а також кількістю деталей та вузлів, які здані на склад відділу збуту або цеху запасних частин.

Другий варіант бездокументної форми передачі НЗВ, що базується на визначенні випуску продукції кожного цеху, передбачає включення до складу цього випуску зміни залишків НЗВ. Перевага цього варіанта полягає у збігу випуску готової продукції цехів та виробітку бригад. Його використання передбачає обов'язкове проведення інвентаризації та виявлення браку. Кінцевою продукцією при цьому може бути не лише готовий виріб, але й вузол, агрегат залежно від спеціалізації складальних чи механоскладальних цехів. За цього варіанта у внутрішніх регламентах підприємства має бути передбачено регулярне проведення інвентаризації НЗВ.

Результати розрахунків за будь-якого варіанта бездокументної передачі оформлюються актами чи відомостями здавання напівфабрикатів за

заздалегідь встановленою номенклатурою, в яких зазначаються кількість придатних і відбракованих деталей, зміна залишків НЗВ.

Також на організацію оперативного обліку руху НЗВ впливає тип організації виробництва, який зумовлює виокремлення подетального та подетально-поопераційного видів обліку. Подетальний облік ведеться, як правило, за умов масово-поточного виробництва. Деталі, які пройшли оброблення в заготівельних, ливарних чи кувальних цехах машинобудівних підприємств, приймаються працівниками відділу технічного контролю й оформляються приймальною квитанцією. Після цього деталі передаються на склад готових деталей або на склад виробничо-диспетчерського відділу, а за їх відсутності – безпосередньо цехам-споживачам. Цей вид обліку здатен забезпечити інформацією лише про кількість НЗВ.

За умов серійного виробництва підприємства ведуть подетально-поопераційний облік руху деталей в картках, які відкриваються на кожне найменування НЗВ. В цих картках зазначаються всі технологічні операції оброблення кожної деталі. Записи про надходження заготовок чи матеріалів в цех здійснюються на підставі документів, якими оформляється міжцеховий рух НЗВ. Під час видачі заготовок чи матеріалів зі складу цеху дільницям для виконання першої операції в карточці зазначається їх кількість, а також дата й табельний номер робітника, що буде обробляти заготовки чи матеріали. Для обліку кількості придатних і відбракованих деталей після виконання першої та всіх подальших операцій застосовують робочі наряди. Передача завершених обробленням деталей в інший цех чи на склад відображається в карточці на підставі документів, якими оформлюється також надходження заготовок чи матеріалів на склад. Це забезпечує можливість кожного дня мати достовірну інформацію як про обсяги НЗВ, так і про ступінь його оброблення.

На підставі інформації, яка відображається в первинних документах з обліку виробітку, у виробничо-диспетчерських відділах цехів складаються графіки руху деталей та вузлів. У цьому графіку відображається вся номенклатура деталей та вузлів, виготовлених кожного робочого дня, а також наростаючим підсумком з початку місяця. Цей документ містить дані про надходження й передачу деталей та вузлів, залишки НЗВ.

На машинобудівних підприємствах мають складатись два графіки руху деталей та вузлів. Перший складається за кожним структурним підрозділом (цехом), за інформацією якого визначається добовий темп виконання виробничого завдання наростаючим підсумком за місяць (добовий темп виконання), а другий відображає міжцехову передачу й заповнюється щодня наростаючим підсумком за місяць на підставі приймально-здавальних накладних.

Підсумковим документом оперативного обліку НЗВ на підприємствах машинобудування є баланс руху деталей.

Невід'ємним елементом облікової політики кожного підприємства, що має бути врегульованим у наказі про облікову політику, є періодичність проведення інвентаризації НЗВ, яка визначається кожним підприємством залежно від характеру виробництва, розмірів НЗВ, достовірності облікових даних, методу калькулювання собівартості продукції.

Висновки з проведеного дослідження.

Отже, під час формування облікової політики машинобудівних підприємств щодо оперативного обліку НЗВ необхідно враховувати такі чинники, як тип виробництва, структура управління підприємством, організація складського господарства, наявність та спеціалізація заготовельних цехів, метод контролю за витрачанням матеріалів, особливості документування обліку виробітку, система оформлення процесу приймання-передачі деталей, система міжцехової передачі деталей, вид обліку деталей у виробництві, номенклатура продукції, що виготовляється, особливості технологічного процесу та характер виробництва.

Узагальнення впливу перелічених факторів дає можливість виокремити такі розділи Наказу про облікову політику машинобудівних підприємств щодо оперативного обліку НЗВ та їх складових:

1) внутрішньоцеховий рух НЗВ (документи з обліку виробітку, що використовуються структурними підрозділами; графік руху деталей та вузлів в межах цеху; вид обліку деталей у виробництві);

2) міжцеховий рух НЗВ (графік руху деталей та вузлів між цехами; форма передачі НЗВ між цехами; документ з оформлення руху НЗВ між цехами; варіант бездокументної передачі НЗВ; баланс руху деталей та вузлів);

3) інвентаризація залишків НЗВ (періодичність проведення; склад інвентаризаційної комісії).

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі полягають в розробленні елементів облікової політики НЗВ щодо бухгалтерського обліку (оцінювання) НЗВ.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Вигівська І.М. Проблемні питання бухгалтерського обліку і контролю незавершеного виробництва пивоварних підприємств. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Серія: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз.* 2015. Вип. 2. С. 38-49.

2. Гавриленко В.А., Черникова Є.Г. Удосконалення обліку незавершеного виробництва в умовах коксохімічних підприємств. *Вісник соціально-економічних досліджень.* 2011. № 41 (2). С. 30-37.

3. Гордієнко Л.П. Застосування традиційних методів обліку та калькулювання витрат незаверше-

ного виробництва в Україні. *Фінанси, облік і аудит.* 2011. Вип. 17. С. 273-279.

4. Кондріч В.І. Система регулювання бухгалтерського обліку незавершеного виробництва. *Європейські перспективи.* 2014. № 5. С. 152-159.

5. Кушніренко Д.І. Сутність незавершеного виробництва як облікової категорії. *Облік і фінанси.* 2014. № 3 (65). С. 52-58.

6. Лінник М.В. Вдосконалення методик обліку і оцінки незавершеного виробництва на підприємствах швейної промисловості. *Наукові дослідження в сфері бухгалтерського обліку, контролю та аналізу: теоретико-практичне значення і напрями подальшого розвитку* : тези та тексти виступів VI Міжнародної наукової конференції. Житомир : ЖДТУ, 2007. С. 68-70.

7. Озеран В.М., Паламар М.О. Оцінка та облік незавершеного виробництва. *Формування ринкової економіки в Україні.* 2005. № 15. Ч. I. С. 426-430.

8. Сторожук Т.М., Кушніренко Д.І. Облікова політика підприємства щодо незавершеного виробництва. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку.* 2014. № 797. С. 300-305.

9. Супрунова І.В., Боярський Ю.І. Незавершене виробництво: оцінка та облікове відображення. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу.* 2011. Вип. 2 (20). С. 459-467.

10. Тимошенко Ю.М. Оцінка вартості готової продукції та незавершеного виробництва на малих підприємствах обробної промисловості. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України.* 2007. Вип. 22. С. 201-206.

REFERENCES:

1. Vigovskaya I.M. (2015) Problemni pytannia bukhhalterskoho obliku i kontroliu nezavershenoho vyrobnytstva pivovarnykh pidpriemstv [Problematic issues of accounting and control of incomplete production of brewing enterprises]. *Problemy teorii i metodolohiyi bukhhalterskoho obliku, kontrolyu i analizu. Seriya: Bukhhalterskyi oblik, kontrol i analiz*, no. 2, pp. 38-49.

2. Gavrilenko V.A., Chernikova E.G. (2011) Udokonalennia obliku nezavershenoho vyrobnytstva v umovakh koksokhimichnykh pidpriemstv [Improvement of the accounting of the incomplete production in the conditions of coking plants]. *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen*, no. 41 (2), pp. 30-37.

3. Gordienko L.P. (2011) Zastosuvannia tradytsiinykh metodiv obliku ta kalkuliuvania vytrat nezavershenoho vyrobnytstva v Ukraini [Application of traditional methods of accounting and calculating costs of work in progress in Ukraine]. *Finansy, oblik i audyt*, no. 17, pp. 273-279.

4. Kondrich V.I. (2014) Systema rehuliuвання bukhhalterskoho obliku nezavershenoho vyrobnytstva [System of accounting of incomplete production]. *Yevropeiski perspektyvy*, no. 5, pp. 152-159.

5. Kushnirenko D.I. (2014) Sutnist nezavershenoho vyrobnytstva yak oblikovoi katehorii [Essence of incomplete production as an accounting]. *Oblik i finansy*, no. 3 (65), pp. 52-58.

6. Lynnyk M.V. (2007) Vdoskonalennia metodyk obliku i otsinky nezavershenoho vyrobnytstva na pidpriemstvakh shveinoi promyslovosti [Improvement of methods of accounting and evaluation of work in the garment industry]. Proceedings of the *Scientific researches in the field of accounting, control and analysis: theoretical and practical significance and directions of further development'07 : VI Mizhnarodna naukova konferentsiya* pp. 68-70. Zhytomyr : ZhDTU. (in Ukrainian).

7. Ozeran V.M. (2005) Otsinka ta oblik nezavershenoho vyrobnytstva [Estimation and accounting of work in progress]. *Formuvannia rynkovoï ekonomiky v Ukraini*, no. 15, pp. 426-430.

8. Storozhuk T.M., Kushnirenko D.I. (2014) Oblikova polityka pidpriemstva shchodo nezavershenoho vyrobnytstva [Accounting policy of the enterprise concern-

ing incomplete production]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhniky". Menedzhment ta pidpriyemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennya i problemy rozvytku*, no. 797, pp. 300-305.

9. Suprunova I.V., Boyarsky Yu.I. (2011) Nezavershene vyrobnytstvo: otsinka ta oblikove vidobrazhenya [Unfinished production: evaluation and accounting display]. *Problemy teorii ta metodolohii bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu* no. 2, pp. 43-47.

10. Timoshenko Yu.M. (2007) Otsinka vartosti hotovoi produktsii ta nezavershenoho vyrobnytstva na malykh pidpriemstvakh obrobnoi promyslovosti [Estimation of cost of finished goods and work in progress in small manufacturing enterprises]. *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoyi systemy Ukrainy* no. 22, pp. 201-206.